

Ιστορία. Οι αρχαίοι Ευρυτάνες κατοικούσαν την τραχιά ορεινή περιοχή της βόρειας Αιτωλίας και τους θεωρούσαν τον ισχυρότερο αλλά και τον τραχύτερο από τους αιτωλικούς λαούς. Γύρω τους ζούσαν οι Απεραντοί, οι Οφιονείς, οι Θεσπίες, οι Δόλοπες, οι Αινιάνες και οι Ακαρνάνες. Η ονομασία της περιοχής οφείλεται μάλλον στον μυθικό ήρωα Εύρυτο, ο οποίος βασίλευε στην πόλη Οιχαλία, που είχε χτίσει ο Μελανέας, βασιλιάς των Δρυόπων. Η τοποθεσία της Οιχαλίας δεν έχει προσδιοριστεί ακριβώς· μερικοί την τοποθετούν στο Παλαιόκαστρο του χωριού Κορισχάδες κοντά στο Καρπενήσι, ενώ άλλοι την ταυτίζουν με την τοποθεσία Αντάνια, στο απόκρημνο όρος Κόμπολο.

Οι Ευρυτάνες συμμετείχαν στην εκστρατεία της Τροίας, άλλοι με αρχηγό τον Γουνέα, βασιλιά της Κύφου, ορισμένοι με τον Φοίνικα, ως συμπολεμιστές του Αχιλλέα, και κάποιοι με τον Θόαντα, τον Ποδαλείριο και τον Μαχάονα.

Το 429 π.Χ. ο Αθηναίος στρατηγός Δημοσθένης επιτέθηκε εναντίον των Λοκρών και των Ευρυτάνων, αλλά νικήθηκε από τους Ευρυτάνες και τους Αιτωλούς, που μιλούσαν τότε μια δική τους διάλεκτο, δυσνόητη για τους υπόλοιπους Έλληνες. Οι Ευρυτάνες μαζί με τους Θεσπίες και τους Οφιονείς, υπήρξαν ισχυρά στοιχεία της Αιτωλικής Συμπολιτείας, η οποία υπέκυψε τελευταία από τις ελληνικές περιοχές στους Ρωμαίους.

Στην τουρκοκρατία, η Ευρυτανία ανήκε στη διοικητική περιφέρεια (σαντζάκι) των Τρικάλων. Είχε χριστιανικό πληθυσμό (περίπου 40.000 κάτ.), ενώ εκκλησιαστικά ανήκε στην επισκοπή Λιτζάς και Αγράφων, που υπαγόταν στη Μητρόπολη Λάρισας. Οι Τούρκοι παραχώρησαν στους Ευρυτάνες προνόμια αυτονομίας και αυτοδιοίκησης, επέτρεψαν να υπάρχουν ομάδες αρματολών και αναγνώρισαν τα αρματολικά τους. Τα δυσπρόσπα βουνά του της Ευρυτανίας έγιναν ασφαλές καταφύγιο των κλεφτών. Οι αρματολοί Χορμόπουλος των Αγράφων και Λιβίνης του Καρπενησιού ξεσήκωσαν επανάσταση το 1684-96 και ο Λιμπεράκης Γερακάρης το 1688-99. Ευρυτάνες ήταν ο Κατσαντώνης, ο Γεροδήμος, ο Μπουκουβάλας και άλλοι αγωνιστές. Η Επανάσταση του 1821 κηρύχθηκε στο Κεράσοβο στις 10 Μαΐου και η συμβολή των Ευρυτάνων στον Αγώνα ήταν γενική και ενθουσιώδης. Στην περιοχή έγιναν σκληρές και αποφασιστικές μάχες με αρχηγούς τον Γεώργιο Καραϊσκάκη, τον Μάρκο Μπότσαρη κ.ά.